

Kršenja ljudskih prava i zloupotrebe životne sredine pronađeni su u dva lanca snabdevanja niklom na Filipinima i u Indoneziji, gde se nalazi više od polovine svetskih zaliha. Oni obezbeđuju baterije kompanijama uključujući Panasonic, Teslu i Tojotu, navodi se u izveštaju koji je u utorak objavila grupa za istraživanje prava.

Nedostatak transparentnosti u lancima snabdevanja baterijama za [električna vozila](#) znači da se kompanije krajnjih korisnika moraju smatrati odgovornim, jer se lako mogu distancirati od zloupotreba nižeg nivoa i izbeći da se bave povezanim rizicima, londonski Centar za poslovna i ljudska prava (BHRRC)) navodi u svom izveštaju „Pokretanje električnih vozila“. Rio Tuba Nickel Mining Corporation (Rio Tuba) na [Filipinima](#), i Zhejiang Huaio Cobalt (ZHC) i CNGR Advanced Materials (CNGR), dve kineske kompanije koje posluju u Indoneziji, odgovorne su za „uvećane incidente kršenja ljudskih i ekoloških prava“, rekla je grupa. Njihove rudarske operacije imaju direktne štetne efekte na lokalne zajednice, uključujući gubitak sigurnosti hrane, uništavanje okolnih prašuma, kontaminaciju vode, štetan uticaj na morski život i respiratorne i druge zdravstvene probleme. Kompanije takođe navodno nisu uspele da dobiju besplatnu, prethodnu saglasnost autohtonih zajednica za rudarenje njihove zemlje, rekao je BHRRC.

„Zloupotrebe ljudskih prava u lancima snabdevanja električnim vozilima moraju biti hitno ispitane i ublažene, a transparentnost i odgovornost lanca snabdevanja moraju biti u središtu ovoga“, rekao je Počoj Labog, istraživač BHRRC-a za jugoistočnu Aziju.

Indonezija je najveći svetski proizvođač nikla, ključne komponente za litijum-jonske baterije, sa 21 milion metričkih tona (4,6 milijardi funti) u dokazanim rezervama, prema Geološkom zavodu SAD-a.

Filipini su na petom mestu po rezervama, **ali su drugi po proizvodnji nikla** u svetu, sa 330.000 metričkih tona (728 miliona funti) u 2022, daleko iza 1,6 miliona tona (3,5 milijardi funti) proizvedenih u Indoneziji. U obe zemlje, rudarske i prerađivačke kompanije odbacile su tvrdnje BHRRC-a, rekavši da zbog njihovih aktivnosti nema značajnih uticaja na životnu sredinu, a njihove vlastite istrage nisu otkrile kršenja prava.

Eko friendly?

Ruda nikla se prerađuje u dva glavna industrijska parka u Indoneziji, gde je Kina istaknuti investitor. CNGR posluje u Morovaliju u centralnom Sulavesiju, dok ZHC deluje u zalivu Veda na ostrvu Halmahera u severnom Malukuu, kao i u istočnom Luvu i Pomalai u Sulavesiju. Na kraju, Tesla i Ford koriste svoje proizvode.

Resursni centar je tražio komentar od Tojote, Telse i Nickel Asia, čiji je Rio Tuba podružnica, kako bi odgovorili na izveštaje u kojima se navodi kršenje ljudskih prava i životne sredine u vezi sa nabavkom nikla u Rio Tubi, Palavan, ali oni nisu odgovorili.

Panasonic je u svom odgovoru naveo da kompanija nastoji da posluje sa dobavljačima na način koji ispunjava svoju društvenu odgovornost u oblastima kao što su ljudska prava i odgovorno zapošljavanje, zdravlje i bezbednost na radu, očuvanje životne sredine i bezbednost informacija.

Ribarstvo, zanimanje većine stanovnika, ozbiljno je pogođeno previrućom morskom vodom, "skoro ključanjem" zbog izduvnih gasova sistema za hlađenje iz termoelektrana na uglj, navodi se u izveštaju, dok su se stanovnici žalili i na respiratorne probleme, što sumnjaju da su uzrokovane udisanjem prašine od uglja istovarenog sa barži za snabdevanje elektrana. U Bahodopiju, u centralnom Sulavesiju, u izveštaju se navodi da rudarske operacije uništavaju šume, a jalovina se izlila u reke i potoke. Ove zagađene vode prolaze kroz sela, stižu do mora i utiču na korale.

Melki Nahar, koordinator nacionalne mreže za zagovaranje rudarstva (JATAM), rekao je da su takve aktivnosti izazvale „ogromnu ekološku štetu“ u Morovaliju zbog velike industrijske oblasti. „Oblast se nalazi na samoj obali mora. Ako Elon Musk veruje da je ekstrakcija nikla ekološki prihvatljiva, to je netačno“, rekao je on za BenarNevs, podružnicu Radija Slobodna Azija.

Ruslan Dula, ribar u zaselku Kurisa u Morovaliju, rekao je da stanovnici koji su decenijama bili na moru „više ne mogu da love ribu jer je more zagađeno otpadom iz rudarstva nikla“. „Veoma smo razočarani jer je zagađenje omelo ljude da zarađuju za život“, rekao je on. Dedi Askari, predsedavajući ogranka Nacionalne komisije za ljudska prava u centralnom Sulavesiju (Komnas HAM), rekao je da industrijski park Morovali sprovodi „stvarne prakse ekoloških zločina“ jer ne upravljaju na odgovarajući način „opasnim toksičnim otpadom“. Vlada ne bi trebalo više da izdaje dozvole za odlaganje otpada u more Morovali, rekao je Muhamed Taufik, direktor rudarske mreže (JATAM) za Centralni Sulavesi. „Morski ekosistemi su oštećeni, a životi ljudi su zagađeni“, rekao je on.

Filipinski ustupci "neodrživi"

Rio Tuba je filipinski i japanski rudarski projekat na Palavanu. Nikl završava u baterijama električnih vozila koje proizvodi Panasonic, uključujući i one koje koristi Tesla. U izvještaju se navodi da su rudarske operacije navodno imale direktne negativne efekte na zdravlje i dobrobit pogođenih zajednica, uključujući zagađenje vode, gubitak sigurnosti hrane i uništavanje okolnih prašuma.

Meštani su prijavili kašalj, respiratorne bolesti i lezije kože, što je podstaklo testove kvaliteta vode u oblastima oko lokacije rudnika. U izveštaju se navodi da je heksavalentni hrom, kancerogen za ljude na listi, u jednom od uzorkovanih rečnih voda bio veći od 0,05 miligrama po litru (mg/L) - ili delova na milion - što je granica koju je postavila Svetska

zdravstvena organizacija.

Prvo uzorkovanje u Rio Tubi u decembru 1996. već je pokazalo „povišene vrednosti“ heksavalentnog hroma pre vrhunca eksploatacije, dok je studija 2018-2019 pokazala da je kancerogen u površinskim vodama uglavnom bio ispod granice od 0,1 mg/L. Autohtoni Palavani su takođe izrazili zabrinutost zbog nadolazeće ekspanzije Rio Tube. Manila je 2017. naredila zatvaranje 26 otvorenih rudnika, većinom vezanih za nikl, ali im je dozvoljeno da nastave sa radom 2020.

U izveštaju se navodi da je gubitak biodiverziteta na Palavanu ilustrirao kako uobičajene rudarske prakse i nivoi više nisu održivi. Direktorica Greenpeace-a na Filipinima Lea Gerero rekla je da je rudarstvo neodrživo jer je „ekstraktivna aktivnost sama po sebi veoma destruktivna“. „Moramo da promenimo način na koji koristimo materijale kao društvo“, rekla je ona za BenarNews. „Mnoge rudarske koncesije nalaze se na ostrvima gde su uništeni mnogi biodiverzitet i ekosistemi samo da bi se izvukli minerali.

Ona je rekla, na primer, izlivanje može odmah da stigne do mora, U slučaju nekih oblasti, veliki delovi ostrva su namenjeni za rudarske koncesije, što stavlja na ivicu zajednice koje žive od ribolova i poljoprivrede ili turizma. Baterija na električni pogon znači više rudarenja. Tržišta električnih automobila beleže “eksponencijalni” rast pošto je prodaja u 2022. godini premašila 10 miliona globalno, ili 14% svih novih automobila prodatih prošle godine, prema izveštaju koji je prošlog meseca objavila Međunarodna agencija za energiju, međuvladina organizacija sa sedištem u Parizu.

To je deset puta više u odnosu na milion prodatih u 2017. Prodaja će verovatno porasti za još 35% ove godine i dostići 14 miliona, što znači da će skoro svaki peti automobil prodat ove godine biti električni, saopštila je IEA. Očekuje se da će sama [Indonezija](#) činiti polovinu povećanja globalne proizvodnje nikla između 2021. i 2025. godine, prema IEA.

„Kako svet prelazi na ove čistije izvore energije, kompanije moraju prepoznati svoju ulogu u ublažavanju endemskih problema ljudskih prava u E.V. lanci snabdevanja baterijama, i moraju da iskoriste svoju polugu kako bi dobavljače pozvali na odgovornost za rizike u njihovim lancima vrednosti“, rekao je BHRRC.

Labog je rekao da „pozitivan zamah ka **električnim vozilima** rizikuje da bude iskorenjen ovim nerešenim zloupotrebama“. „Iako se ovaj prelazak na zelenije izvore energije mora podsticati, sada je vreme da počnemo da postavljamo ozbiljna pitanja o kršenju ljudskih prava u lancima snabdevanja električnim vozilima“, rekao je on.

„Svet je već počeo da prelazi na [čistije izvore energije](#), a u dekarbonizovanom transportu se vide značajna ulaganja“, rekao je Labog.